

Судовы працэс

на справе аб злачынствах нямецка- фашисткіх захопнікаў у Беларускай ССР

ГОМЕЛЬ, 14 снежня. (БЕЛТА). На рашнім паседжанні пачаўся доныт падсудных. Першым дае паказанні генерал-маёр Кламт Гюнтэр. Кадравы афіцэр нямецкай арміі з 1914 года ён з прыходам Гітлера да ўлады ўдзельнічаў у крылавых паходах на Францыю і Люксембург, а затым, работаючы начальнікам аддзела асабістага складу транспартнай групы гітлераўскага генштаба, ўдзельнічаў у падрыхтоўцы вераломнага нападу на СССР.

У 1942 годзе Кламт пачаў свой крылавы шлях па часова акупіраванай совецкай тэрыторыі ад г. Волхава. Спачатку ён камандаваў гренадёўскім палком 26 пяхотнай дывізіі, а затым 6 і 260 пяхотнымі дывізіямі. У студзені 1943 года яго дывізія была перакінута на Украінскі фронт у раён г. Сумы, каб спыніць бегства разбітых Совецкай Арміяй венгерскіх войск.

Пракурор: Вашай дывізіі ўдалося стрымань наступленне совецкіх войск?

Кламт: Не. Мы знаходзіліся ў бегстве. Будучы не ў сілах стрымаць наступленне Совецкай Арміі, Кламт у бясільнай злобе знішчыў усе населеныя пункты па шляху свайго адступлення, а мірных совецкіх людзей або расстрэльваў, або ўганяў у нямецкую катаргу. Яго дывізіі былі біты на ўсіх фронтах і ўсюды ён вымяшчала злосць на мірных совецкіх грамадзянах—на старыках, жанчынах і дзецях. Па яго загаду знішчаны ўсе населеныя пункты Белапольскага раёна, Сумскай вобласці, горад Горкі, Магілёўскай вобласці і г. д. Поўнасцю знішчыўшы горад Жлобін і навакольныя сёлы, Кламт адправіў усіх мірных совецкіх жыхароў у лагеры смерці «Азарычы», Шалескай вобласці. У час адпраўкі з горада Жлобіна 6 тысяч ні ў чым невінаватых совецкіх людзей на прывакальнай плошчы былі ўстаноўлены рэпрадуктары, праз якія перадаваліся маршы і песні, каб заглушыць плач і стогны асужданых на смерць у лагерах «Азарычы». Пад перакрыжаваным допытам на судзе Кламт, наслід аднеквантнай, вымушан быў прызнаць, што ў лагеры са здаровымі адпраўляліся ім і тыфознахворыя з мэтай распаштуджвання эпідэміі. Ён таксама паказаў, што па яго загадах мірнае насельніцтва і ваеннапалонныя пад страхам смерці выганаўся на будаўніцтва нямецкіх акопаў і траншэй на перадавой лініі фронта. Кламт ірызнаў сябе вінаватым ва ўсіх гэтых жудасных зладзеянях.

Пасля паказанняў сведак па справе Кламта суд пераходзіць да допыту падсуднага Герыке Гайнца, шафёра 198 аўтарамонтий роты. Падсудны паказаў, што ён «выходзіўся» ў гітлераўскім

саюзе моладзі і па прыбыцці ў горад Мінск стаў вадзіцелем нямецкай аўтамашыны «душагубкі». Ён «успамінае», што толькі за адзін дзень было перавезена і ўмерцвлены ў дарозе шляхам атруты каля тысячи мірных совецкіх грамадзян.

Пракурор: Як гэта «душагубка» ўмэрцвляла людзей?

Герыке: Гэта вялікая машина, у якую звычайна грузілі па 60 чалавек. Сцэны ў сярэдзіне «душагубкі» былі абабіты цынкавым жалезам. Дзвёры «душагубкі» зачыніліся наглуха. Газ паступаў з матора ва ўнутр, дзе былі людзі, і такім чынам, усе паміралі ў шляху. Мы пагружалі жанчын, старыкоў і дзяцей на станцыі Мінск і везлі па Магілёўскай шашы, прыкладна, шэсць кілометраў і там выгружалі трупы ў вялікі роў.

Пад націскам пеабвяргальных улік падсудны Герыке поўнасцю прызнаў сябе вінаватым.

Допытваецца падсудны Грундман Эрык, шафёр 770 аўтабатальёна. Ён прыбыў у г. Мінск у чэрвені 1942 года для таго, каб адправіць у Германію захопленыя ў Беларусі аўтамашыны. У Мінску, як і падсудны Герыке, ён вадзіў «душагубку», умэрцвляючи мірных совецкіх грамадзян. Трупы ўдушаных газамі згружаліся наблізу сяла Трасцянец.

Пракурор: Колькі чалавек вы ўдушылі з 20 ліпеня па 20 жніўня 1942 года ў сваёй «душагубцы»?

Грундман: Да складна сказаць не могу, але прыкладна ад пяці да шасці тысяч чалавек (**вялікі шум у зале**).

Пракурор: А колькі ўсягэ было ўдушана ўсімі «душагубкамі»?

Грундман: Гэтата сказаць не могу. Мне вядома, што штодзённа работала не менш трох «душагубак».

Пракурор: Што гэта былі за людзі, якіх вы ўдушылі?

Грундман: Гэта былі пажылія мужчыны і жанчыны, а таксама дзеці.

У ходзе судовага следства ўстанаўліваецца, што Грундман рабіў жудасныя зладзеяніі не толькі ў г. Мінску. Шафёрам «душагубкі» ён быў і ў Бранску. Грундман «успамінае», што ён «ездзіў» па чатырох разы ў дзень і ўдышыў каля чатырох тысяч чалавек.

Старшыня трыбунала: Такім чынам на тэрыторыі Совецкага Саюза вамі было зішчана 9—10 тысяч совецкіх грамадзян?

Грундман: Так (**вялікі шум у зале**).

Пасля паказанняў сведкаў па справе падсудных Герыке і Грундман суд перайшоў да допыту генерал-лейтэнанта нямецкай арміі, былога камандзіра 296 пяхотнай дывізіі і 43 нямецкага корпуса Кульмер Артура.